



ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

## TIBBİ DOKÜMANTASYON VE SEKRETERLİK PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE UYGULANAN ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

### MEDICAL DOCUMENTATION AND SECRETARIAL PROGRAM STUDENTS' VIEWS ON ONLINE EDUCATION APPLIED DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Öğr. Gör. Buket KAYA<sup>1</sup>

Öğr. Gör. Yusuf KARAŞİN<sup>2</sup>

#### ÖZ

Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemisi ile birlikte çevrimiçi eğitime geçilen yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin uygulanan çevrimiçi eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan görüşme tekniği fiziki koşullar, idari hizmetler ve öğretim elemanları ile ilgili 3 ana kriter ve bu ana kriterlere bağlı toplam 9 alt kriter betimsel analiz ile 20 öğrencinin görüşleri alınarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin kimlik bilgileri gizli tutulmuş olup, araştırma kapsamında öğrenciler 1 den 20'ye kadar Ö1,Ö2 vb. şeklinde kodlanmıştır. Bu araştırma kapsamına alınan yirmi öğrencinin 6'sı 1.sınıf, 14'ü 2.sınıf öğrencisidir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin 13'ü kız, 7'si erkektir. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin yaşları 19 ile 30 arasında değişmekte olup, yaş ortalamaları 20.75' tir. Nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada, araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin genel olarak Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan çevrimiçi eğitimden memnun olmadığı, çevrimiçi eğitimin yüz yüze eğitim ile kıyaslandığında verimlilik açısından daha eksik durumda bulunduğu sonucuna varılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Çevrimiçi Eğitim, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı Öğrencileri.


**JEL Sınıflandırma Kodları:** I2, I20, I21, I23.


#### ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the opinions of students studying in higher education institutions that have switched to online education with the Covid-19 pandemic about the applied online education. The universe of this research consists of the students studying in the medical documentation and secretariat program at health services vocational school of foundation university located in the province of Istanbul. Within the scope of this research, the interview technique applied to the students was analyzed by taking the opinions of 20 students with 3 main criteria related to physical conditions, administrative services and teaching staff, and a total of 9 sub-criteria related to these main criteria. The identity information of the students included in the study has been kept confidential, and within the scope of the research, students can be taken from 1 to 20 as Ö1, Ö2, etc. It is coded as. Of the twenty students included in this research, 6 are 1st grade students and 14 are 2nd grade students. 13 of the students included in the study are girls and 7 of them are boys. The ages of the students included in the study vary between 19 and 30, and their average age is 20.75. In this study, in which interview technique, one of the qualitative research techniques, was used, it was concluded that the students included in the study were generally not satisfied with the online education applied during the Covid-19 pandemic process, and that online education was less efficient compared to face-to-face education.

**Keywords:** Online Education, Health Services Vocational School, Medical Documentation and Secretarial Program Students.

**JEL Classification Codes:** I2, I20, I21, I23.

<sup>1</sup>  İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü, [buketkaya332@gmail.com](mailto:buketkaya332@gmail.com)

<sup>2</sup>  İstanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü, [yusufkarasin@esenyurt.edu.tr](mailto:yusufkarasin@esenyurt.edu.tr)

## EXTENDED SUMMARY

### **Purpose and Scope:**

The Covid-19 pandemic has been in almost every aspect of our lives for about 2 years. An important place among these fields is education. With the Covid-19 epidemic turning into a pandemic, statements were published one after another by the Ministry of National Education and the Council of Higher Education. These explanations are that the educational process is conducted online, not the traditional way. Various online platforms such as EBA TV, Zoom, Microsoft Teams were introduced by the Ministry of National Education in this process. In higher education institutions, this situation is provided by distance education systems. The starting point of this research is to measure the perception of these distance education systems offered in these universities on students. Because of this situation, the purpose of this research is to determine the opinions of students studying in higher education institutions that switched to online education with the Covid-19 pandemic, about online education applied by the university they studied. For this purpose, opinions about distance education at the university will be determined and feedback will be provided to universities in this direction.

### **Design/methodology/approach:**

With the Covid-19 pandemic, some changes have occurred in daily life. One of these changes is about the education system. The traditional way of education, where the trainer and the student are together, has been replaced by online training during the Covid-19 pandemic. In other words, he had to leave. In online education, there is no coexistence of the educator and the student, and the concept of time and space in education has disappeared. In this process, participation in international and/or domestic seminars and panels online is a positive situation. It would not be a wrong inference to say that the segment that should be investigated by the higher education institution in online education, which can offer students opportunities in crisis-opportunity, especially for postgraduate students, is associate degree and undergraduate students. Based on this claim, this research is based on the views of associate degree students on translation education. From this point of view, students studying at a foundation university in Istanbul were included in the scope of the research. These included students are studying at the health services vocational school of the relevant university. The program that the students study is the Medical Documentation and Secretarial Program. In short, the universe of this research consists of students studying in the Medical Documentation and Secretarial Program of Vocational School of Health Services at a foundation university in Istanbul. As a sample, 20 students were included in this study. Opinions about the process were taken from these students, who were included in the scope of the research, based on 3 main criteria and 9 sub-criteria related to this main criterion. 3 main criteria are "Physical Conditions, Administrative Services and Teaching Staff". Interviews with the students included in the research were carried out on the online platform due to the Covid-19 pandemic. A total of 7 questions were sent to the students as qualitative interview questions. These questions are "Is there a necessary environment for participation in the courses?, Did you have any problems in reaching the administrative staff, student affairs and academic staff during the online education period?" pdf, presentation, video etc. used during training. Evaluate the materials in terms of learning outcomes?, Do you have problems in reaching student affairs and administrative personnel during the online education process?, Can you evaluate the adequacy of the support services in the online education process? and What are the advantages and disadvantages of online courses? is in the form. The identity information of the students included in the research was kept confidential. These students are S1, S2, S3 ..... It is listed as Ö20.

### **Findings:**

In this study, in which a total of 20 students participated, the majority of the students were 2nd grade students. Based on the knowledge that the student group included in the research is associate degree, 70% of the students included in the research are senior students. When gender-based participation is examined, it is seen that the number of girls participating in the research is more than boys. 13 girls and 7 boys were included in the study. The age groups of these students vary between 19 and 30. However, it is seen that the high rate is between 19 and 21. The average age of the students participating in the research is 20.75.

### **Conclusion and Discussion:**

This research was carried out with the qualitative research technique. The interview technique, one of the qualitative research techniques, was used within the scope of this research. Separate interviews were conducted with each of the 20 students included in the study. Inferences were made as a result of these interviews. In general, it is useful to list these inferences. It has been observed that the students included in the research are generally not satisfied with the online education applied during the Covid-19 pandemic process. As the reason for this dissatisfaction, it can be said that being in the same environment in traditional education increases the learning duration. Another situation is that in online education, the student does not have to open an image and the possibility of following the lessons after the registration negatively affects the participation and the efficiency of the lesson. In general, it has been concluded that online education is less efficient in terms of efficiency compared to face-to-face education. It is possible to say that it is in the hands of the students to turn this situation in their favor. Although it seems that it has entered our lives with the Covid-19 pandemic, it should not be forgotten that trainings on online platforms will occupy our agenda for a long time.

## 1. GİRİŞ

Yeni Tip Koronavirüs (SARS-CoV-2) kaynaklı COVID-19 enfeksiyonu, Çin'in Vuhan kentinde Aralık 2019 sonlarında ortaya çıkmıştır. Yüksek bulaşma özelliği gösteren virüs kısa sürede başta Avrupa olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır (World Health Organization [WHO], 2020). Pandemi sürecinin bir sonucu olarak bir milyardan üzerinde öğrencinin geleneksel eğitim ortamlarından uzaklaşmıştır. Ülkeler eğitimdeki bu zorunlu boşluğu, uzaktan eğitim platformlarıyla kapatmaya çalışırken, bu sürecin eğitim üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışmaktadırlar (Buluk ve Eşitti, 2020). Türkiye'de görülen ilk COVID-19 vakasının 11 Mart 2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanması ile eğitim kurumları 25 Mart itibarıyla geçici süre ile kapatılmıştır (YÖK, 2020a). Bu sürecin ve krizin yönetilebilmesi için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından hızla harekete geçilmiş ve öğretim sürecinin 2020 bahar döneminin uzaktan eğitime dönüştürülmesi açısından kararlar alınmıştır (YÖK, 2020a; YÖK 2020b).

Tüm dünyada beklenmedik bir şekilde eğitim kurumlarının kapatılması ve karantina günleri nedeniyle evde dijital eğitim platformlarından eğitim sürdürülmeye ve desteklenmeye başlanması doğal olarak çevrimiçi eğitimi ya da bir diğer adıyla uzaktan eğitimi gündeme taşımıştır. Diğer dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de bu süreçte ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu süreçte alınan önlemler sonucu yapılan çevrimiçi dersler ve çevrimiçi sınavlara ilişkin öğrencilerin görüşleri uzaktan eğitimin kalitesi, sınırlıkları, avantajlı ve dezavantajlı kısımlarını daha rahat tespit edebilmek için önemlidir (Yamamoto Telli ve Altun, 2020). Uzaktan eğitimi, eğitim teknolojisi temel alınarak Association for Educational Communication and Technology (AECT)'in yaptığı tanımlama da "Uygun teknolojik süreç ve kaynakların oluşturulması, uygulanması ve yönetilmesi yolu ile öğrenmenin kolaylaştırılması ve performansın geliştirilmesi uygulaması ve bununla ilgili çalışma alanı" olarak tanımlanmaktadır (Özüçelik, 2019). Bir başka deyişle uzaktan eğitim, geleneksel eğitim ortamında bulunamayan eğitmen ve öğrencilerin dijital platform aracılığıyla bir araya gelmesi durumu olarak adlandırılabilir.

Uzaktan eğitimin 1700'lü yıllarda mektupla eğitim modeli ile başlamasının üzerinden geçen 300 yıl sonra, bütün dünyada internet ve televizyon üzerinden eğitimler vermeye başlanmıştır. Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde çevrimiçi eğitim programı olmayan üniversite, lise veya ilköğretim kurumu yok denecek kadar azdır. Gelişen donanım teknolojisi sayesinde sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve hatta karma gerçeklik gözlükleri ile de uzaktan eğitim projeleri üretilmektedir (Erfidan, 2019).

Uzaktan eğitim yöntemi geleneksel eğitimde yaşanan aksaklıkları bir nebze ortadan kaldırabilmek için eğitim sistemine entegre edilmiştir. Eğitimde yaşanan aksaklıklara bir çözüm olarak birçok ülkede devlet tarafından desteklenen bu model yakın geçmişte eğitimdeki masrafları azaltmak, yaşam boyu eğitim, eğitimde fırsat eşitliği gibi amaçlarla desteklenmiştir. Uzaktan eğitim zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın örgün eğitime alternatif olarak doğan ve günümüzde teknolojinin de entegre edildiği eğitim öğretim sistemidir (Uşun, 2006; Yamamoto ve Altun, 2020).

Yükseköğretimde Türkiye'de 207 üniversite, 7,5 milyon öğrencisi ile Avrupa Yükseköğrenim Alanı'nın da (EHEA) Rusya'dan sonra ikinci büyük ülkedir. 11 Mart'ta Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından küresel ölçekte pandemi olarak ilan edilen bu olağanüstü durum karşısında, YÖK 17 Mart 2020'de uzaktan öğretim yol haritasını belirlemiştir.

Ayrıca üniversitelerin içerik ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla başta Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nin ders havuzlarında yer alan, dijital ortamdaki bütün derslerin, 23 Mart haftasından itibaren YÖK bünyesinde oluşturulan YÖK Dersleri (Yükseköğretim Kurumları Dersleri) adı verilen ara yüzle açık erişime açılması ve diğer üniversitelerin dijital ders malzemelerinin de bu havuza ilave edilmesi kararlaştırılmıştır. Yükseköğretim Kurulunca (YÖK), üniversitelerde dönem sonu sınavları ile bu eğitim ve öğretim yılına ait diğer sınavların yüz yüze gerçekleştirilmeyeceği, üniversite yetkili kurullarınca tercih edilecek "dijital imkânlar" veya "ödev, proje gibi alternatif yöntemler uygulanarak" yapılacağı bildirilmiştir (Yükseköğretim Kurulu Kararları, 2020).

Bu süreçte alınan önlemler sonucu yapılan çevrimiçi dersler ve çevrimiçi sınavlara ilişkin öğrencilerin görüşleri uzaktan eğitimin kalitesi, sınırlıkları, avantajlı ve dezavantajlı kısımlarını daha rahat tespit edebilmek için

önemlidir. Öğrencilerden gelen geri bildirimler karşılaşılan olumsuz durumların tespit edilerek daha sağlıklı bir eğitim yapılabilmesinin önünü açacaktır (Genç ve Gümrükçüoğlu, 2020).

Bu araştırmada Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm öğrenim düzeylerinde geçilen çevrimiçi eğitime yönelik olarak İstanbul ilindeki bir vakıf üniversitesinin Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı 1. ve 2. Sınıf öğrencilerine mülakat yöntemi uygulanarak nitel veriler elde edilip, bilimsel literatüre kazandırılma amaçındadır. Bu doğrultuda katılımcılardan elde edilen veriler, görüşme formunda yöneltilen sorulara göre sorular, nedenler ve öneriler ana temaları altında incelenmiştir. Görüşme yapılan kişilerin kimliklerinin gizli tutulması için öğrencilere Öğrenci 1, Öğrenci 2, vd. şeklinde kodlar verilmiştir. Bulguları rapor ederken öğrencilerin aynı ifadeleri farklı şekilde ifade etmeleri ve esas olarak aynı noktaya değindiklerinden dolayı her katılımcının söylediğine tek tek yer verilmemiştir.

## 2. GEREÇ VE YÖNTEM

### 2.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemisi ile birlikte Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında sunulan çevrimiçi eğitime yönelik görüşlerin değerlendirilmesidir. Bu araştırma kapsamında öğrencilere uygulanan görüşme tekniği fiziki koşullar, idari hizmetler ve öğretim elemanları ile ilgili 3 ana kriter ve bu ana kriterlere bağlı toplam 9 alt kriter betimsel analiz ile 20 öğrencinin görüşleri alınarak analiz edilmiştir. Fiziki koşullar kriterleri kapsamında sorulan sorular; Derslere girebilmek için gerekli çalışma ortamı var mıdır? İdari hizmetler kapsamında Uzaktan eğitim sürecinde sağlanan teknik destek hizmeti yeterli mi? Değilse önerileriniz nelerdir? Öğretim elemanı ana kriteri açısından Uzaktan eğitimde öğrencinin kendisini tam ifade edememesinden kaynaklı ölçme değerlendirmenin hakkaniyetli olduğunu düşünüyor musunuz? Almış olduğunuz bu derslerde uzaktan eğitim ile örgün eğitim arasında tercih yapma şansın olsaydı hangisini seçerdin? Neden? Araştırmanın temel sorusunu oluşturmaktadır.

### 2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini İstanbul’daki bir vakıf üniversitesinin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında öğrenim gören 40 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklemini ise rassal olarak seçilen 20 öğrenci oluşturmaktadır.

### 2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Görüşme tekniği kapsamında araştırma kapsamına dahil edilen öğrencilere pandemi koşullarından dolayı sorular çevrimiçi (online) olarak sorulmuştur. Her öğrenci ile görüşme yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Araştırma 16 Nisan 2021 ile 20 Nisan 2021 tarihleri arasında 4 gün süre ile gerçekleştirilmiştir.

### 2.4. Araştırmanın Etik Yönü

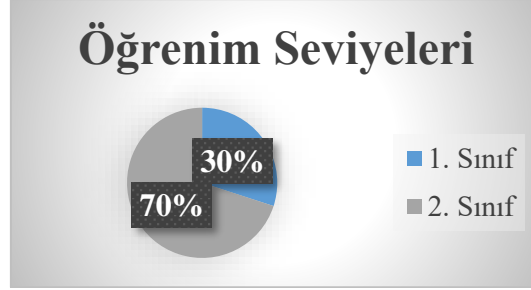
Bu araştırma kapsamında veriler toplanmadan önce İstanbul ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinin etik kurulundan 15.04.2021 tarihli, 2021/05-13 No’lu toplantısında görüşülen ve E-12483425-199-3202 nolu evrak sayısı kapsamında yazılı izin alınmıştır. Ayrıca, çalışmada yer alan her öğrenci, çalışmanın amacı ve gönüllülük esasına dayalı olması hususunda bilgilendirilmiştir.

### 2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Bu araştırma kapsamında toplanan veriler araştırmacılar tarafından yorumlanmış, verilerin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Yüz yüze görüşme tekniği planlanmıştır ancak pandemi şartlarından dolayı dijital platform üzerinden çevrimiçi görüşme yapılmıştır.

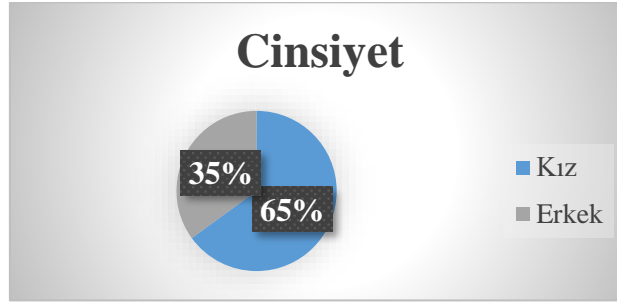
## 3. BULGULAR

Çalışmadan elde edilen bulgular aşağıda detaylı bir şekilde verilmiştir.



Şekil 1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Öğrenim Seviyeleri

Şekil 1’de görüldüğü üzere bu araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %30 ‘nun (n=6) 1.Sınıf öğrencisi, %70’nin (n=14) 2.Sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.



Şekil 2. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Şekil 2’de görüldüğü üzere bu araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %65 ‘nin (n=13) kız öğrencilerden, %35’nin (n=7) erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Dâhil Edilen Öğrencilerin Yaşları

ÖĞRENCİ	YAŞ
Ö1	20
Ö2	22
Ö3	20
Ö4	20
Ö5	20
Ö6	20
Ö7	19
Ö8	19
Ö9	19
Ö10	25
Ö11	22
Ö12	19
Ö13	21
Ö14	19
Ö15	20
Ö16	20
Ö17	30
Ö18	20
Ö19	19
Ö20	21
ORTALAMA	20.75

Tablo 1’de görüldüğü üzere bu araştırma kapsamına alınan öğrencilerin en küçük 19, en yüksek ise 30 yaşında olduğu, araştırma kapsamına dâhil edilen bu grubunun yaş ortalamasının 20.75 olduğu görülmektedir.

**Tablo 2. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sorunlara İlişkin Kriterler**

Kriter	Açıklama
Kısıtlı Çalışma Alanı	Etkili öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesi için gerekli olan çalışma ortamının sağlanamamasıdır
Yetersiz İletişim Araçları	Uzaktan eğitim imkânlarından faydalanmak için bilgisayar, akıllı telefon, internet, mikrofon gibi iletişim araçlarının yetersiz olmasıdır
Eksik Kaynak	Covid-19 pandemisi sürecinde çevrimiçi eğitime geçilmesi ile birlikte ders kitabı, yardımcı kaynak, ders notu gibi malzemeleri öğrenim gördükleri şehirde bırakarak evlerine dönmeleri nedeniyle etkili öğrenmenin gerçekleşmemesidir
İdari Personele Ulaşım	İhtiyaç duyulan idari personel gücünün eksikliğinden kaynaklanan ulaşım problemleridir
Öğrenci İşlerine Ulaşım	Öğrenci işlerinde istihdam edilen personelin Covid-19 pandemisi ile birlikte esnek çalışmaya geçmesiyle birlikte personel eksikliğinden kaynaklanan ulaşım problemleridir
Yetersiz Destek Hizmetleri	Çevrimiçi eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar için sunulan destek hizmetlerinin yetersiz olmasıdır
İletişim	Öğretim elemanı ve öğrenci arasında çift taraflı haberleşmenin sağlanamamasıdır
Yetersiz Ders Materyalleri	Ders içeriklerinin kalite, anlaşılabilirlik, uygunluk ve güncellikten uzak olmasıdır

Bu araştırmanın verileri Tablo 2’de yer alan kriterler baz alınarak araştırma kapsamına dahil edilen öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Aşağıda yer alan ve araştırma kapsamında Tablo 3 olarak değerlendirilen tabloda araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumları tarafından uygulanan Çevrimiçi eğitime yönelik değerlendirmeleri yer almaktadır

**Tablo 3. Araştırma Kapsamına Dâhil Edilen Öğrencilerin Çevrimiçi Eğitim Hakkındaki Değerlendirmeleri**

Nitel Görüşme Soruları	Katılımcı Cevapları
Derslere katılım için gerekli ortam mevcut mudur?	<p>Araştırma kapsamına alınan 20 öğrenci ile görüşmeler sağlandıktan sonra alt kriterlere göre ayırım yapıldığında kısıtlı çalışma alanı, yetersiz iletişim araçları, eksik kaynaklar ve kısıtlı çalışma alanından kaynaklı sorunların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.</p> <p>Kısıtlı çalışma alanı kaynaklı sorunlar Ö1, Ö2 ve Ö18 kodlu öğrenciler tarafından kendilerine ait bir odaları olmaması yönünde ifade edilmiş olup, araştırma kapsamına alınan diğer 17 öğrencinin ise herhangi bir kısıtlı çalışma alanı sorunu yaşamadığı ifade edilmiştir.</p> <p>Yetersiz iletişim araçları kaynaklı sorun araştırma kapsamına dâhil edilen hiçbir öğrencinin yaşamadığı, araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin 15’nin bilgisayarla 5’nin ise telefon üzerinden çevrimiçi dersleri takip ettikleri ifade edilmiştir.</p> <p>Eksik kaynaklar ile ilgili sorun açısından araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin 17’sinin üniversitenin bulunduğu semtte ikame ettikleri için yaşamadıkları, 2 öğrencinin ise ders kaynakları, materyal konusunda kaynaklara ulaşmada sıkıntı yaşadıkları, 1 öğrencinin ise okula ulaşmak için 3 vasıta değiştirmek durumunda kaldığı için kaynaklara ulaşmada problem yaşadığı ifade edilmiştir.</p>



Çevrimiçi eğitim döneminde idari personele, öğrenci işlerine ve akademik personele ulaşım konusunda sorun yaşadınız mı?	Akademik personele ulaşım konusunda sadece Ö2 kodlu öğrencinin sorun yaşadığı, araştırma kapsamına dâhil edilen diğer öğrencilerin herhangi bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.
Çevrimiçi eğitim sürecinde öğrencinin kendisini tam ifade edememesinden kaynaklı olarak akademik personel değerlendirmesinin hakkaniyetli olduğunu düşünüyor musunuz?	Araştırma kapsamına dâhil edilen ve Ö1, Ö2, Ö17 ve Ö20 kodlu öğrencilerin notlandırma konusunda adaletli davranılmadığı ve öğrencilerin kendisini ifade edemedikleri için hakkaniyetli olunmadığı, diğer öğrenciler ise akademik personelin hakkaniyetli olduğunu ifade etmiştir.
Çevrimiçi eğitim sırasında kullanılan pdf, sunu, video vb. materyalleri öğrenim kazanımı açısından değerlendiriniz?	Ö2, Ö3, Ö10, Ö17 ve Ö18 kodlu öğrenciler tarafından bu materyallerin öğrenim kazanımı açısından yetersiz olduğu, diğer öğrenciler tarafından ise kullanım materyal konusunda herhangi bir eksiklik bulunmadığı ifade edilmiştir.
Çevrimiçi eğitim sürecinde öğrenci işlerine ve idari personele ulaşmada sorun yaşıyor musunuz?	Ö7, Ö9, Ö16, Ö18 ve Ö20 kodlu öğrencilerin bu süreçte öğrenci işlerine ulaşım konusunda sorunlar yaşadıkları, diğer öğrencilerin ise herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları ifade edilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerin idari personele erişim konusunda yorumda bulunmadıkları söylenebilmektedir.
Çevrimiçi eğitim sürecinde destek hizmetlerinin yeterliliğini değerlendirir misiniz?	Ö5 kodlu öğrenci dersler sırasında donmaların yaşandığını ve destek ekibinin zamanında müdahalede bulunmadığı, Ö17 kodlu öğrenci tarafından ise özellikle telefondan girişlerde senkronizasyon sorunu yaşadığı ifade edilmiştir. Diğer öğrencilerin ise bu durumla ilgili herhangi bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir.
Çevrimiçi alınan derslerin avantajları ve dezavantajları nelerdir?	Ö1 kodlu öğrenci tarafından avantajlı olmadığını, iletişim yetersizliği yaşadığı ve bu durumun ders çalışma isteğini yitirmesine sebebiyet verdiği, Ö2 kodlu öğrenci tarafından ise yapılan değerlendirmede bu sürecin öğrencide tembelliğe neden olduğu, Ö3 kodlu öğrenci tarafından ise dersi tekrar izleme şansı olmasından dolayı bu sistemin avantajlı ancak sosyalleşme açısından ve özellikle uygulamalı dersler açısından dezavantajlı olduğu, Ö9 kodlu öğrenci tarafından ise sağlık açısından dolayı sadece avantajlı olduğunu onun dışında geleneksel eğitimin daha avantajlı olduğu, Ö15 kodlu öğrenci tarafından ise zaman ve mekan kavramını ortadan kaldırdığı ve istediği zaman istediği yerden derslere devam etme şansı olduğundan dolayı bu sistemin avantajlı olduğu ifade edilmiştir. Genel olarak bu araştırma kapsamına dâhil edilen 20 öğrencinin ortak görüşünün çevrimiçi eğitimi zaman ve mekân farkı gözetmeksizin derse katılım şansı olmasından dolayı avantajlı buldukları ancak yüz yüze eğitim olarak adlandırılan geleneksel eğitime göre eğitim açısından verimli ve kaliteli olarak düşünülmediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamına dâhil edilen öğrencilerden sadece 2'sinin çevrimiçi eğitim ile geleneksel eğitim arasında tercih şansı olsaydı çevrimiçi eğitimi tercih etmek istedikleri, diğer öğrencilerin geleneksel eğitimi tercih etmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

#### 4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi sürecinde çevrimiçi eğitim sürecine geçilmiştir. Etkili ve kaliteli bir eğitim sürecini hedefleyen çevrimiçi eğitimde öğrencilerin farklı sorunlarla karşı karşıya kaldıkları aşikârdır. Öğrencilerin karşılaştıkları bu sorunları onların bakış açısıyla değerlendirerek en önemli sorunun tespit edilmesi amacıyla bu araştırma kapsamında İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinin sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik programı öğrencileri ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen bu görüşme doğrultusunda fiziki koşullar, idari hizmetler ve öğretim elemanları ile ilgili 3 ana kriter ve bu ana kriterlere bağlı toplam 9 alt kriter Betimsel Analiz ile 20 öğrencinin görüşleri alınarak analiz edilmiştir. Çevrimiçi eğitiminin yüz yüze eğitimle kıyaslandığında verimlilik açısından, öğrenci akademisyen etkileşimi açısından ve sosyalleşme açısından yeterli bulunmadığı öğrenci görüşleri doğrultusunda tespit edilmiştir. Eğer öğrencilerin çevrimiçi eğitim ile geleneksel eğitim arasında tercih yapma şansları olmuş olsaydı yüzde 90'ının geleneksel eğitimi tercih etmek isteyecekleri sonucuna varılmıştır.

Alanyazında Covid-19 sürecinde uygulanan çevrimiçi eğitimle ilgili olarak gerek yerli gerekse de yabancı kaynaklarda çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların bazılarında değinmekte fayda vardır.

Demirbilek (2021) tarafından alanyazına kazandırılan araştırmada öğrencilerin yüz yüze eğitimi pandemi sürecinde uygulanan çevrimiçi eğitime tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Demirbilek,2021). Yapılan bu araştırmada da Demirbilek(2021)'in araştırmasının sonucuna benzer bir sonuç ortaya çıkmış olup, bu araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin eğitimlerinin yüz yüze olmalarını istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tuzcu ve Gülen (2021), bir tıp fakültesinde öğrenim gören 235 öğrencinin pandemi sürecinde uygulanan çevrimiçi eğitim hakkında görüşlerini incelemiştir. Tuzcu ve Gülen(2021)'in araştırmasına göre öğrencilerin sadece %37,4'ünün çevrimiçi eğitim hakkında olumlu görüş bildirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Tuzcu ve Gülen,2021). Yapılan bu araştırma da Tuzcu ve Gülen(2021) tarafından alanyazına kazandırılan araştırmayı desteklemektedir.

Bulut(2021) tarafından alanyazına kazandırılan araştırma da yapılan bu araştırmayı destekler niteliktedir. Bulut(2021)'un araştırmasında da öğrencilerin yüksek oranlı olarak yüz yüze eğitimi pandemi sürecinde uygulanan çevrimiçi eğitime tercih ettikleri görülmektedir (Bulut,2021).

Bu araştırma sonucunda ulaşılan çevrimiçi eğitim yerine geleneksel yöntemle eğitimin (bir başka deyişle yüz yüze eğitim) öğrenciler tarafından tercih edildiği araştırmalar mevcuttur (Aktaş vd.,2020; Sarıtaş ve Barutçu,2020; Serçemeli ve Kurnaz,2020;Adnan ve Anwar,2020).

Çevrimiçi eğitim süreci özellikle Covid-19 pandemisi sonrası daha önemli bir hale gelmiş ve her yönüyle değerlendirilmesi gereken bir konudur. Uzaktan eğitimi sürdürebilecek alt yapı hizmetleri ile eğiticinin elinde öğrenme faaliyetini gerçekleştirebilecek her türlü donanıma sahip araç ve gereçlerin bulunması bu sürecin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için yeterli olmamaktadır. Bu süreçte öğrencilerin karşılaşılabileceği sorunlar ve engellerin tespit edilerek ortadan kaldırılması veya minimum düzeye indirilmesi etkin bir öğrenme süreci için faydalı olacaktır.

Bu araştırma spesifik bir alan olan sağlık alanında hizmet sunan bir meslek yüksekokulunda yürütülmüştür. Araştırma Covid-19 pandemisi sürecinin etkilerini göz önüne alarak çevrimiçi eğitimde yaşanan sorunların belirlenmesi ve bu sorunların öğrenci bakış açısı ile önceliklendirilmesi açısından literatürdeki diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. Bu durum da bu araştırmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Bu araştırma bir önlisans programı ile sınırlı tutularak yürütülmüştür. Daha yüksek öğrenci ve öğrenim kurumunu içeren araştırmaların bilimsel literatüre kazandırılması önerilmektedir.

#### YAZARLARIN BEYANI

**Katkı Oranı Beyanı:** Yazarlar eşit katkı düzeyine sahiptir.

**Destek ve Teşekkür Beyanı:** Destek ve teşekkür bilgisi yoktur.

**Çatışma Beyanı:** Herhangi bir çatışma beyanı yoktur.



## KAYNAKÇA

- Adnan, M. ve Anwar, K. (2020). Online Learning Amid the Covid-19 Pandemic: Students' Perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 2(1), 45-51.
- Aktaş, Ö., Büyükaş, B., Gülle, M., ve Yıldız, M.(2020). Covid-19 Virüsünden Kaynaklanan İzolasyon Günlerinde Spor Bilimleri Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1),1-9.
- Buluk. B., Eşitti B.(2020). Koronavirüs(Covid-19) Sürecinde Uzaktan Eğitimin Turizm Lisans Öğrencileri Tarafından Değerlendirilmesi. *Journal of Awareness*,5(3), 285-298.
- Bulut, E. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Salgın Dönemi Uzaktan Eğitim Deneyimleri: Ordu Üniversitesi Sosyoloji Bölümü ve Besyo Örneği. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 533-548, DOI: 10.48146/odusobiad.943135.
- Demirbilek, N. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Öğretime İlişkin Metaforik Alguları. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Erfidan, A.(2019). Derslerin Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilmesiyle İlgili Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, , Balıkesir.
- Genç, MF. ve Gümrükçüoğlu, S.(2020). Koronavirüs (Covid-19) Sürecinde İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakışları. *Turkish Studies (Elektronik) Dergisi*, 15(4), 403-422.
- <https://covid19.who.int/> Erişim Tarihi:23.04.2021.
- Özüçelik, E.(2019). Uzaktan Eğitim Sisteminin Kullanımı Uludağ Üniversitesi Örneği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Sarıtaş, E. ve Barutçu, S.(2020). Öğretimde Dijital Dönüşüm Ve Öğrencilerin Çevrimiçi Öğrenmeye Hazır Bulunuşluluğu: Pandemi Döneminde Pamukkale Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 11(1), 5-22
- Serçemeli, M. ve Kurnaz, E. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açuları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53
- Tuzcu D, ve Gülen Ş. (2021). Covid-19 Salgını Sürecinde Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Çevrimiçi Eğitim Sistemine Bakış Açılarının ve Verimliliklerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Eğitim ve Araştırmaları Hastaneleri Dergisi*, 54(2), 160-166.
- Uşun, S.(2006). Uzaktan Eğitim, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yamamoto Telli, G. ve Altun, D.(2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2020). Eğitim Birimlerine Göre Öğrenci ve Öğretim Elemanları Sayıları. <https://Istatistik.Yok.Gov.Tr>. Erişim tarihi: 23.04.2021.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2020a). Basın açıklaması, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/>, Erişim tarihi: 23.04.2021.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) (2020b). Basın açıklaması, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/>, Erişim tarihi: 23.04.2021.